

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 43 0 P 135102 18 Rev
Sarajevo, 22.09.2020. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija: Amire Sadović kao predsjednice vijeća, Slavice Čindrak kao izvjestioca i Fatime Mrdović kao članice vijeća, u pravnoj stvari tužitelja JU "Dom Zdravlja" Zenica, ul. Fra Ivana Jukića broj 2, koga zastupa punomoćnica Vukica Marjanović Suljić, advokatica iz Zenice, protiv tužene K.A., kći A., iz Z., ul. broj .., koju zastupa Kumrić Suad, advokat iz Tuzle, ul. M. Tita broj 111, odlučujući o zahtjevu tužitelja za ispunjene obaveza, te o protutužbenom zahtjevu tužene za utvrđenje ništavosti, v.s. 75.440,42 KM, odlučujući o reviziji tužene protiv presude Kantonalnog suda u Zenici broj: 43 0 P 135102 18 Gž od 02.04.2018. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 22.09.2020. godine donio je:

P R E S U D U

Revizija se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Zenici broj: 43 0 P 135102 16 P od 22.12.2017. godine nalaženo je tuženoj da tužitelju isplati novčani iznos od 88.214,02 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 04.03.2016. godine, pa do dana isplate, kao i da mu naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 4.995,90 KM, a sve u roku od 30 dana.

Protutužbeni zahtjev tužene kojim traži da se utvrdi da je ništav Ugovor o specijalizaciji iz porodične medicine br. 3222/13 od 28.5.2013. godine, zaključen između Javne ustanove „Dom zdravlja” Zenica i Dr. K.A., u dijelu člana 4. označenog Ugovora, koji glasi: “U slučaju da zdravstveni radnik prekrši odredbe iz člana 2. ovog Ugovora, dužan je Domu zdravlja naknaditi troškove, koji se određuju prema vrijednosti bruto iznosa naknade plate primljene za vrijeme trajanja specijalizacije i drugih primanja (putni troškovi, troškovi polaganja specijalističkog ispita, naknade za odvojeni život, plaćeno odsustvo, godišnji odmor i drugo), sa zakonskim kamatama, koje mu je Dom zdravlja isplatio za vrijeme trajanja specijalizacije”, kao i da joj tužitelj naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 9.121,32 KM, odbijen je kao neosnovan.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Zenici broj: 43 0 P 135102 18 Gž od 02.04.2018. godine žalba tužene je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Blagovremeno izjavljenom revizijom tužena pobija drugostepenu presudu iz razloga povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači i odbije tužbeni zahtjev tužitelja, a usvoji protivtužbeni zahtjev tužene ili da se ista usvoji i ukinu obje nižestepene presude, a tužba tužitelja odbaci uz naknadu troškova sastava revizije u iznosu od 936,00 KM.

Tužitelj je podnio odgovor na reviziju u kojem je predložio da se revizija odbije kao neosnovana.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama razloga iz revizije i po službenoj dužnosti, u smislu odredbe člana 241. Zakona o parničnom postupku¹ (u daljem tekstu ZPP-a), revizijski sud je odlučio kao u izreci iz slijedećih razloga:

Revizija nije osnovana.

Ocjenjujući prigovor povrede postupka učinjenih pred drugostepenim sudom revizijski sud konstatuje da revident ukazuje na povredu člana 8. ZPP u odnosu na pogrešnu ocjenu dokaza.

Odredbom člana 240. stav (1) tč.1) ZPP propisano je da se revizija može izjaviti zbog povreda odredaba parničnog postupka iz člana 209. ZPP-a koja je učinjena pred drugostepenim sudom.

Kako se odredba člana 8. ZPP-a odnosi na princip slobodne ocjene dokaza, a drugostepeni sud nije vršio novu ocjenu dokaza, revizijski prigovori se odnose na povredu postupka pred prvostepenim sudom, koja ne predstavlja razlog za podnošenje revizije u smislu naprijed naveden odredbe.

Međutim tuženi ističe i povredu postupka iz člana 209. stav 2. tč- 2,/3,/8,/12,/ i 13 ZPP-a u odnosu na zastupanje tužene, navodeći da u spisu nije priložena njegova punomoć. Uvidom u spis međutim ovaj sud je utvrdio da ti navodi nisu osnovani, jer postoji punomoć kojom je tužena ovlastila svog punomoćnika za zastupanja između ostalog u svim građanskim parnicama, a koja je potpisan 29.02.2016. godine, dakle prije podnošenja tužbe, što objašnjava činjenicu da je tužitelj već podnošenjem tužbe znao ko je punomoćnik tužene.

Stoga su prigovori povreda postupka pred drugostepenim sudom odbijeni kao neosnovani.

Ocjenjujući prigovore pogrešne primjene materijalnog prava ovaj sud je pošao od činjenica utvrđenih u konkretnom slučaju:

- dana 23.04.2013. godine tužitelj je donio Odluku o dodjeli specijalizacije iz porodične medicine zaposlenici tuženoj u trajanju od 3 godine;
- rješenjem Federalnog ministarstva zdravstva od 14.05.2013. za tuženu je odobrena specijalizacija u trajanju od 36 mjeseci počev od 27.05.2013.;
- 28.05.2013. godine tužitelj je sa tuženom zaključio Ugovor o specijalizaciji iz porodične medicine (dalje ugovor o specijalizaciji) zasnovan na rješenju Federalnog ministarstva zdravstva. Po članu 2. ugovora tužitelj se obavezao da će

¹ "Službene novine FBiH", br. 53/03, 73/05 i 19/06

za vrijeme specijalizacije tuženoj obezbjediti isplatu prava i naknada, u skladu sa Pravilniku o radu, te osigurati troškove stažiranja u drugom zdravstvenim ustanovama.

- Članom 4. istog Ugovora je propisano da u slučaju da zaposlenik prekrši odredbe člana 2. tog Ugovora, dužan je tužitelju nadoknaditi troškove, koji se određuju prema vrijednosti bruto iznosa naknade plate primljene za vrijeme trajanja specijalizacije, naknada plaćenih drugim zdravstvenim ustanovama za obavljanje staža i drugih primanja (putni, troškovi polaganja specijalističkog ispita, odvojeni život, plaćeno odsustvo, godišnji odmor i dr.) sa zakonskim kamatama, koje mu je tužitelj isplatio za vrijeme specijalističkog staža;
- dana 28.05.2013. godine tužitelj i tužena su zaključili ugovor o radu na određeno vrijeme (3 godine) za radno mjesto doktora medicine – porodične specijalizacije;
- 25.06.2015. godine tužitelj i tužena su zaključili ugovor o radu na neodređeno vrijeme za radno mjesto specijalizant iz porodične medicine počev od 01.06.2015. godine;
- dana 16.02.2016. godine tužena je tužitelju podnijela pismeni otkaz ugovora o radu sa danom 31.03.2016. godine, nakon čega je tužena otišla na rad u SR Njemačku.
- 03.03.2016. tužitelj je dao otkaz ugovora o radu zbog nedolaska na posao;
- 15.03.2017. godine Federalno ministarstvo zdravstva je donijelo Odluku o prestanku specijalizacije za tuženu;
- vještak finansijske struke Edin Baljak je izvršio obračun isplaćenih bruto plaća, naknada za topli obrok, regresa i nagrade za period od 27.05.2013. do 03.03.2016. godine, te zakonsku (ugovorenu) kamatu od 12% na pojedinačne iznose za taj period, utvrdivši ukupan iznos od 88.214,02 KM;

Tužitelj kao poslodavac traži od tužene kao bivšeg zaposlenika da mu isplati troškove koje je imao tokom sticanja specijalizacije iz porodične medicine u trajanju od 34 mjeseca i 10 dana, jer je ista prvo davanjem otkaza a zatim i prestankom ugovora o radu zbog nedolaska na posao duži vremenski period, raskinula ugovor o specijalizaciji i time ostvarila obavezu koja je ugovorom o specijalizaciji bila propisana da vrati sve troškove koje je tužitelj imao za vrijeme trajanja njene specijalističke obuke. Troškovi koje tužitelj traži se odnose na isplaćene bruto plate, naknadu toplog obroka i regrese, kao i jednokratnu nagradu, sve sa zakonskom kamatama, za cijeli period trajanja specijalizacijskog staža, koji zahtjev je konačno precizirao nakon vještačenja na isplatu ukupno 88.214,02 KM.

Tužena je u odgovoru na tužbu osporila kvalitet edukacije tokom specijalističkog staža i predložila (u skladu sa dopisom koji je poslala prije podnošnje tužbe) da se obračunaju samo troškovi koje je tužitelj imao prema drugim ustanovama, a da troškovi koji se odnose na plaće i naknade osporava, jer je tužiteljica najveći dio vremena provela radeći u ambulantama opće prakse. Zatim je u toku postupka podnijela protivtužbu kojim je postavila zahtjev za utvrđivanje ništavosti odredbe člana 4. Ugovora o sticanju specijalizacije i vraćanju troškova specijalizacije, po članu 103. ZOO-a.

Pravomoćnom presudom udovoljeno je tužbenom zahtjevu tužitelja, a odbijen protivtužbeni zahtjev tužene. Pri tome nižestepeni sudovi nalaze da je tužbeni zahtjev zasnovan na ugovorenoj obavezi tužene da u slučaju raskida ugovora o radu sa tužiteljem u vremenu u kojem je trebala da ispuni obavezu po ugovoru o sticanju

specijalizacije i Pravilniku o specijalizaciji to jeste u roku od 36 mjeseci nakon sticanja specijalizacije ostane raditi kod tužitelja, što je ona prekršila otkazom ugovora o radu od 31.03.2016. godine odnosno prekidom specijalizantske obuke, čime je raskinula i ugovor o specijalizaciji. Sudovi nisu našli postojanje osnova za ništavost člana 4. ugovora o specijalizaciji.

Prema stanovištu ovog Vrhovnog suda pravilno je drugostepeni sud primijenio materijalno pravo izrazivši stav o raskidu ugovora o upućivanju na specijalizaciju od strane tužene iz člana 124. ZOO-a, zbog čega je tužitelju pripalo pravo da naplati sve novčane isplate u periodu trajanja ugovora o specijalizaciji. Raskidanjem ugovora o specijalizaciji, kao posljedice otkaza ugovora o radu, nastala je posljedica iz člana 132. stav 2. ZOO-a tj. pravo tužitelja da traži ono što je dao u izvršenju tog ugovora.

A davanje koje je tužitelj imao prema tuženoj iz predmetnog ugovornog odnosa su bruto plaće, naknade toplog obroka i regresi, te jednokratna nagrada, i u smislu navedene odredbe povlači obavezu da tužena isto vrati tužitelju. U tom smislu nisu osnovani navodi o isplati naknade štete, jer se u ovom slučaju radi o vraćanju primljenog.

Tvrđnja tužene u postupku i ponavljanje u reviziji da specijalistička edukacija nije bila adekvatna, da je ona provela najviše vremena u općoj ambulanti radeći poslove doktora medicine, pa da je za taj posao trebala imati plaću i naknade, nije relevantan u ovoj pravnoj situaciji, jer je ugovorom o specijalizaciji predviđena obaveza vraćanja svih isplata u slučaju kršenja tog ugovora od strane tužene.

Pitanje kvaliteta edukacije i rasporeda rada u odnosu na Program edukacije, su pitanja koja je tužena mogla riješiti na drugom nivou odnosa sa tužiteljem i Federalnim ministarstvom zdravstva.

Prigovori revizije na obračunate kamate na dug nisu osnovani. Ugovorom o specijalizaciji je predviđeno i plaćanje zakonskih kamata na sva potraživanja koja se po članu 4. Ugovora imaju vratiti. Takva odredba podrazumijeva da se radi o ugovorenoj kamati koja je u spornom periodu po Zakonu o visini stope zatezne kamate iznosila 12 %. Vještak je pravilno obračunao ugovorenu kamatu za period od dospjeća svakog isplaćenog iznosa do raskida ugovora tj. 03.03.2016. godine što nije u suprotnosti sa članom 399. ZOO-a a kako je na tako obračunatu kamatu dosuđena zatezna kamata tek od 04.03.2016. godine proizilazi da nije osnovan prigovor anatocizma iz člana 400. stav 1. ZOO-a.

Dakle, tužena svoje obaveze koje su bile regulisane ugovorom o upućivanju na specijalizaciju, nije ispunila, prekinula je specijalizantski staž i raskinula radni odnos sa tužiteljem, pa kako su učesnici u obligacionom odnosu dužni izvršavati svoje obaveze i odgovorni su za njihovo ispunjenje po članu 17. stav 1. ZOO, to je pravilno primjenjeno materijalno pravo u odluci drugostepenog suda kada je naloženo vraćanje onog što je tužena primila iz osnova ugovora o specijalizaciji koji je ona raskinula, pa je stoga pravilno odlučeno kada je žalba tuženog odbijena i prvostepena presuda potvrđena, a tužena obavezana da tužitelju isplatiti potraživanje.

Ni prigovori koji se odnose na odbijanje žalbe u odnosu na protivtužbeni zahtjev nisu osnovani. Član 103. ZOO-a propisuje ništavost ugovora (ili pojedinih odredbi ugovora), a član 105. ZOO-a ništavost pojedinih odredbi ugovora, na način da postoji kada je odredba ugovora protivna Ustavu, propisima ili moralu društva, osima ako povrijeđeno

pravilo ne upućuje na drugu sankciju ili ako zakon u određenom slučaju ne propisuje nešto drugo.

Član 4. Ugovora, prema stavu i ovog suda nije ništav, jer ne postoji odredba nekog propisa koji takvu ugovornu klauzulu zabranjuje, a temelji se na cilju i svrsi zdravstvene ustanove da obezbjedi stručni kadar određenih specijalizacija za određeni vremenski period. Edukacija doktora medicine za određene specijalizacije je propisana Pravilnikom o specijalizacijama i subspecijalizacijama doktora medicine, doktora stomatologije i magistara farmacije², pa iako su sudovi primijenili raniji Pravilnik, na što revizija ukazuje, u osnovi nije pogrešno primijenjeno materijalno pravo jer su odredbe koje se odnose na predmetni postupak iste.

Kako iz izloženog slijedi da drugostepenom presudom nije povrijeđena ni jedna odredba parničnog postupka, kao i da je pravilno primijenjeno materijalno pravo kada je žalba tužene odbijena, to je revizijski sud primjenom člana 248. ZPP-a, reviziju odbio kao neosnovanu.

Kako je odbijena revizija tužene to je primjenom člana 397. stav (1) ZPP-a odbijen i zahtjev revidentice za naknadu troškova sastava revizije.

Predsjednik vijeća,
Amira Sadović, s.r.

² Službene novine FBiH, br. 6/11;